

САНА ОЛОХ

12+

2020 сыл
Сэттинньи
10 күнэ
оптуорунньук
№ 84
(11739)

Чурапчы улуусун хаһыата • ХАҤЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • @sanaoloh

оптуорунньук сэттинньи 10 > сэттинньи 11 > кэллэр сэттинньи 12 > бэтиннэ сэттинньи 13 > субуота сэттинньи 14 > баскыһынньы сэттинньи 15 > бэтиннэ сэттинньи 16

— НОВОСТИ УЛУСА —

В улусе состоялся открытый онлайн-диалог

В улусе, для информирования населения о защите здоровья от коронавирусной инфекции, Общественный совет муниципального образования совместно с Домом народного творчества «Айылгы» провели первую передачу «Личное мнение» («Тус санаа») в онлайн-режиме в социальных сетях.

Во время прямого эфира шел разговор о принимаемых руководством улуса мерах по нераспространению опасной инфекции на территории муниципального образования, обеспечении необходимыми средствами защиты и лекарствами о коронавируса, защиты здоровья населения в условиях пандемии.

Исполняющий обязанности главного врача центральной районной больницы Александра Седалищева проинформировала о работе районной больницы, обсерватора, о санитарно-эпидемиологических, профилактических и лечебных мерах во время пандемии, самоотверженном труде медиков в составе бригад.

Она отметила, что бригады медиков по призыванию и долгу службы находятся на передовой линии борьбы с коронавирусной инфекцией. С 1 ноября в улусе усилено медицинское сопровождение, привлечены дополнительные силы для работы в обсерваторе. Организована работа врачей-терапевтов поликлиники села Чурапчи. В регистратуру поликлиники в среднем на день поступает 40 вызовов. Медицинский осмотр производится по записи. Работает выездной медосмотр по организациям и наслегам. Для больных ОРВИ открыт отдельный вход в поликлинику. Лабораторная, рентгенологическая и вспомогательная служба несут большую нагрузку в эти дни.

Администрация улуса предоставила здание Дома Олонхо, где открыли инфекционный стационар на 30 коек. В общем по улусу всего 50 коек для инфекционных коронавирусных больных. Из них 20 коек обсерватора находится в больнице села Ожулун, 30 коек - в поселке Чурапчи. Открыто отделение для больных с пневмонией без ковид-19 на 10 коек, - сообщила она.

Как отмечено во время прямого эфира, министерство здравоохранения республики выделило улусу машину «Скорой помощи», неинвазивный ИВЛ-аппарат, кислородный концентратор для ковид-больных.

Жители считают, что от правильных и оперативных решений руководства администрации и депутатов муниципального образования зависит очень многое в защите населения от опасной инфекции и в борьбе против распространения ковид-19 на территории улуса. В ответ на эти актуальные вопросы выступил председатель улусного Совета депутатов Афанасий Захаров. Он отметил высокий процент выздоровевших, что показывает эффективность работы медиков улуса, осветил деятельность Оперативного штаба, принятые меры по поддержке наиболее уязвимого слоя населения улуса, как многодетных семей, одиноко живущих граждан, пожилых и инвалидов, о реализации в улусе программы по поддержке семейной экономики «Сидя дома - занимайся семейной экономикой».

В ходе онлайн-круглого стола глава МО «Бахсытский наслег» Иннокентий Барашков через прямое подключение к передаче рассказал о проводимой в работе по борьбе с коронавирусной инфекцией, о жизни села, осеннем забое скота, о безопасной организации мунха в условиях пандемии, подготовке к зимовке.

С марта месяца организовано волонтерское движение в улусе. Об этом и о том, чем занимаются волонтеры, как к ним относятся люди, о личном желании участвовать в этом движении, о соблюдении масочного режима, социальной дистанции и ограничительных мер, которые уже становятся нормой повседневной жизни, рассказал работник культуры, волонтер акции «Мы вместе!» Иван Бушков. Он предложил организовать через ZOOM, соцсети онлайн психологическую службу по поддержке переболевших ковидом и людям, у которых из-за жесткого карантина начались психологические проблемы. Он отметил хорошую работу административной комиссии, которая контролирует соблюдение санитарно-эпидемиологических требований Роспотребнадзора.

В открытом онлайн-диалоге с населением улуса приняли участие председатель улусного Совета Афанасий Захаров, исполняющий обязанности главного врача центральной больницы Александра Седалищева, председатель Общественного совета муниципального образования Екатерина Иванова.

Пресс-центр МО «Чурапчинский улус».

БИИР ДОЙДУЛААХТАРЫН МУУНУНАН ХААЧЧЫЙДЫЛАР

Чурапчы улуусун «Манган торуоска» доруобуйаларынан хааччахтаах дьонно анаан ыһтыллар декада салбынан барар. Бэһэһэ улуустаагы Ыччат Координационной Сэбиэтин чилиэннэрэ үтүө санааларынан 10-ча ыалга иһэр муустарын ылан бизэрдилэр.

Сыл айы муус ыһытынан Чурапчы ыччата үтүө үгэскэ кубулутта. Ыһытынан соботоһ опсорор кырдыаһастарга, элбэх оболоох ыалларга эмиэ дьылы кыстыыр муустарын ыһытты. Ыһыт доруобуйаларынан хааччахтаах дьон адаптивнай успуордун уонна уопсастыбаннай түмсүүтүн исписэлиһэ Иннокентий Матвеев этиитин өйөөн, бу бүгүн алтыа буолан 10-ча ыалга муустарын ыһытты. Ону таһынан Дойду үрдүнэн бүрүүкээбит дьон кэмгэр, дьонно-сэргэһэ куус-көмө буолаары, уолаттар бэйэлэринэн тылланан, кэлэн үлэли сылдьаллар. Ол курдук, Алексей Бурцев, Иван Пономарев, Ярослав Лебедев, Артем Собакин уонна Семен Жандринский өрүү көхтөөхтүк кытыннылар, - диэн улуус дьаһалтатын Ыччаты кытары үлэһэ исписэлиһэ Анастасия Спиридонова кэпсиэр.

Бу декада чэрчитинэн Липпэлээх кулуттэн муус ылан таһар уолаттарга «Манган торуоска» харахтарынан мөлтөх дьон түмсүүтүн бэрэссэдэстэлэ Серафим Новгородов эмиэ тус махталын тиздэр. Кыһынны бытархан тымныыны захсыбакка, нэһилиэнньэни иһэр муунунан хааччыыга кыһаллан туран, бортобуой массыналарынан муус таһар туруу үлэһит уолаттар, манньк хамсааһыны өйөөн, бэйэлэрин сэмэй кылааттарын киллэрэллэрин биллэрбиттэрэ хайбаллаах дьыала.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Владимир Путин наградил многодетную семью Таныковых из Якутии орденом «Родительская Слава»

За заслуги в укреплении института семьи и воспитании детей указом президента России Владимира Путина от 5 ноября семья из Чурапчинского улуса Адама и Евдокии Таныковых награждена орденом «Родительская Слава», сообщает ЯСИА.

«Мы знали, что полагается такая награда, но узнали сейчас от вас. Мы очень рады, что вышел указ президента, поделись новостями с близкими. Мы воспитываем восьмерых детей: шесть сыновей и две дочери. С мужем Адамом Адамовичем вместе уже с 1999 года. Нашему старшему сыну 22 года, а младшему — семь лет. Также мы уже стали бабушкой и дедушкой для двух внуков. Спасибо, мы очень рады награде», — прокомментировала ЯСИА Евдокия Таныкова.

Отметим, что отец семейства Адам Таныков является сыном Адама Таныкова, аксакала спорта из Чурапчинского улуса, который изобрел спортивный тренажер, названный «Лестница Адама».

Напомним, что орден «Родительская Слава» присуждается семьям, воспитывающим семерых и более детей.

ЯСИА.

Айар аргыс

КЫРЫА КЫҢЫН ЫРЫАТА...

Кылбар кырыа хаар, көрүүй,
Кыыдамныыра кэрэтиэн,
Кэлсир курдук, эн истийи,
Кистэлэнгэ элбэтиэн.
Кырыа сонноох хатын кыыс
Кыыдам хаары бүрүмүтү,
Кийиит кыыһы санаптан
Килбигийбит, иһийбит...
Кыламанын быһыһынан
Кыбыстардыт көрдөбө,
Кырымахтаах суһуобун
Кырлай хаартан өрдөбө,
Күн мичээрин кэтэһэн
Күүтэн сэрэи турдаба,
Кыысхантан былаатын
Күүскэ туомтуу бааннаба.

С. Егорова - Тулуйхаана.

Үтүөкэн дьонноро
Үөрүү дьол, ил кутун
Үрдүктүк туттуктугун.
Ситими быһаакка,
Ситиһи чингэтэн,
Сизр туому силбэһэ,
Сирийэ ситэрэн,
Ситиһи ситигин
Симээтин ситиһин.
Сайды кизг аартыгын
Сыдыааһын арыдыгун.
Хампа күөх алааһын
Хатынга ыллаһан,
Хардыһы кэнгэтэн,
Хаамыстын сэллүһү
Тобустуур томторгун
Тойукха туойдаран,
Тулса тур, мин түөлбөм
Туоната - Чурапчым!

Дьэбдэһэйэ.

КУЛУМ КҮННЭЭХ ЧУРАПЧЫБАР

Кулум күннээх Чурапчыбар
Халлаан, салгын аттынар,
Аһа-үөлэ мин дойдубар
Иһэр уулун ордулар.
Кэрэ-мааны айылбабар
Кулум тохтуур, сынныанар,
Мизкэ барыта тулабар
Истингэ, чугас сүрэхтэр.
Манна санаа кынаттанар,
Сырдык, ыраас ыраланар,
Үрдүк Айыы сылаас тыына
Саха кута түспүт сирэ.
Кулум күннээх дойдум сирэ
Үүнэр-сайдар кэскилгэрэ,
Үлэ, үөрэх кирбиһтэрэ,
Дьонум үтүө дьулурдары,
Сага сырдык сабахтарга
Ситиһиһиз сирдүү тууро,
Өссө үрдүк кыайыларга
Өрө күүрдэр алгыс буолуо.

Бээди Уола. Болтоко

КЫҢЫНҢЫ ЫРЫА

Талтыыбын кыһынҥы дьыбары
Тобута силэһэн хаамарбын,
Чэгиэнник санана сыдыаары
Чачаттар салгынын тыынарбын.
Талтыыбын эрдэтэн турамын
Тымныылыын хатыһа тахсарбын,
Тыам сирин түбүктээх биір күнүн
Тургутуу үлэһэн көрсөрбүн.
Талтыыбын мин сахам кыһынын,
Томороон тымныыта чэбдигин,
Туманы быһыһынан сырдыбын
Тыһырбыыр ырыата сэгээбин.
Талтыыбын иһийбит чуумтуга
Айар мун ыарыһа ааларын,
Тэһиһи тыл тыргыһлар ыллыга
Абылаан муһинарар ырдарын.

Оһуохай Уола.

ЫЙДАҢА

Тотон-туолан
Торолуйан,
Ымманыйа
Ымбайан,
Туолбут ийбит
Мэгэйдит,
Тэбэнэттик
Дьэлтэйдит...
Толосонорго, хонууга
Тохлут торбо суһумун,
Алаастарга, сыһыһа
Аралыһыт сырдыгын...
Ыйдаҥа тахсаммыт
Ыксалаһа дьаарбайдах,
Эн-мин дэлэ алтыһыт
Эдэрбитин ахтыһыах,
Ыраас хаара сагалыы
Ыллык суолла тэллэххэ,
Төбөт мэник оҕолуу
Таналайды үктүүххэ.
Хаара хаалтын дьэрзэлгэн-
Хаарыан сааспыт ойуута,
Сурахтарга-дьурулгэн
Талтал нарын ырыата.

Оһуохай Уола.

КЫҢЫН КЭЛЛЭ

Көмүс күтүн күрэннэ,
Кыстык хаар кыыдамнаата,
Дойдум ньуура туртайда,
Сыһыһа хонуу тунаарда.
Кыһынҥы хонук үүннэ,
Оһох буруота унаарда,
Тэллээх хаара күрдүлүннэ,
Сахам ыала түбүгүрдэ.
Хара тыа сэндэнгэрдэ,
Кыраһа суруга дэлгэйдэ,
Булчут соноро сабалана,
Мунха кэмэ кэллэ.
Күммүт күлүм күндүтүйдэ,
Ый урта сырдаата,
Кырыа кыһын кылбаарда,
Кыыдаан тымныы чуғаһаата.

Алек. Шеломов

А. Солуомаба.

ОЛОХ КЭМНЭРЭ

Олох сандал сааһа -
Чэбэл уоптаах күннэрэ
Ойор күннээх оһуордаах,
Орой - мэник оҕо саас.
Олох сааһа сааһа -
Тырым уоптаах күннэрэ.
Тэйэр күннээх эриэкэс,
Тэбэнэттик эдэр саас.
Олох күндү күтүнэ -
Кыһыт көмүс күннэрэ,
Кулум күннээх үтүөкэн,
Өрөгүдөөх орто саас.
Олох кыһыа кыһына -
Сырдык ыраас күннэрэ,
Аламай күннээх амарах,
Алыһтаах ытык саас.

Арчылаана Чаран. Чурапчы.

Кыраһый чыһыл-чаал чыһаабым,
Кыстыгынын кыһынын дойдубар,
Тымныыһыттан толлубат хорсунгун
Иннибэр, кэнибэр көтөбүн.
Кыра да буолларгын көтөрүм,
Тонг сирин тонсуйан аһыһын
Чыбдибэр хара сир таһааран,
Халлаан, түүрөгүн, мөхсөбүн.
Тонгон өлбөт туһуугар сэгээрим,
Өрүү үлэһи-хамсы сыдыабын,
Хаһан утуһун ыларгын
Билбэти көрбөтүм көтөрүм.
Ардыгар мөһүлгэн ылабын,
Идэхим сыһыһыттан тонсуйан,
Өйдөөхтүк көрбүн чыһаабым,
Тэйэ көтөн олорон.

Субуе Елис. Петр

Кундэйэ Мугудай.

КЫППАЙ КЫЫРПАХ

Кыһын тыһыс тымныыта
Кэрэхсэтэр кэрэлтэх:
Кыра манан өтүмүү
Кулум чэбэл сыдыаадыах.
Кыһын кэлэр кэмгэр
Киһэр ситиһэ арыһтаах,
Кылбаа сырдык туналы
Кыһын сиргэ куржар.
Кыыдамныыр үлүктүү хаар
Кылпай кыһыраах кыраһа,
Көтө - даһа суккуллар
Кырыа чөмчүк таһааба.
Көмүс дөлгүн мөһүүр
Көөчүктөнэ дьиримнир,
Көрдөх аайы сандааран
Килбэһийэ суһумнуур.

Хачыана. Чурапчы.

Курускун даһаны күһүмнү кэм...
Наһабыл чыһытук иһийэн турабын.
Туманы быһыһынан сэгээрим көрбүн,
Аһыһы санаптар кэрэк күннэргин...
Сааһыбыт дьахтарды
намыһыннык холкутук,
Иһирэх мичээрээк тулаһын сэгээрим,
Саһарбыт сибирдэх сиккирэн
истэнгил,
Сайылык килбэтин эн санаан ылаһын...
Кыһынҥы тымныыга туманнаах
сарсыарда,
Манан хаар ырыһытын истэһим...
Саасы кэм үөрүүтүн кэтэһэ.

Тулабар сага хаар сырдыга

сыдыааһыа...

Иэйэ. Мугудай.

МАННАЙГЫ ХААР КЫЫРПАБА

Быһыһыттан хаар кыһыраба
Быһааннык тэллээ түһэн,
Сирбин бүрүһүн барыаба.
Дойдубун хаарынан үлүһүн,
Манан сүрбанынан суулуоба,
Тымныыһынан хаарыһат оноруоба,
Кыһыһын этэнгэ туоратыаба,
Саасытын уруйдаан ыллыаба.
Хаарбыт орзуудук ыһыллар
Манан Кубаһыт түтүтүн кэрэһтэ,
Сырдыктан сырдыкка угуйаллар
Маннайгы үөрүүбүтүн кизгээтэ.

Ыстапаан Таастаах.

Розсура

Степан

КЫҢЫН

Кырыа кыһын кылбайда.
Күүстээх тыалбыт уһуурда,
Кыстык хаары тарбатта,
Көбүөр бэрдин тэллээттиэ.

Саһыл сэрэх мунугаан,
Хороонугар дуһуйда.
Суолун хаары тэбэнэр
Кутуруга бутуйда.

Тилт үрдүгэр олорон,
Тилт туораты кэбидэр.
Сарсыарда эрдэтэн,
Чааданы кэрийдэр.

Куттас кыра куобаһаан,
Кулан сүүрүк табыһаан,
Кылбаа манан дьулунэ
Кырыа хаарды көһүннэ.

Мария Винокурова. Чурапчы.

САҢА ДЬЫЛГА ТИИЙИЗМ...

Күннэ кыраһа хаарыт чэбэһийэр,
Күтүмүрдүү ооньуур, кылпачыйэр.
Саҥа хаарыт үлүһүнэ тэллээрдэр,
Сир ийэбит кыһын сылаастык

суулуур...

Мааны манан хатынчааным кизгээтэн,
Мөһүүр көмүс былаакка нускайда,
Тыа эргиччи сырдыгынан сандаарда,
Мас кырыаһа кыһымпалыы

тыаһаата...

Дьүкээбил сэттэ өңө суһумнаата,
Чыһаан табатын чуораана тыаһаата,
Атахлар хомурах хаар хоонурбаата,
Кыһынҥы ырыаһыт кыһыһыраата...
Ыраахтан илдьитин ыһтар, сипсийэр,
Иһэһин, арыс тыалын сирдүүтүтэнэн,
Бурбачыйэр буурдалыын аргыһтаһан,
Хаарчаана кыһыһынаан

сэргээтэллээмин...

Дьаһыс хайаларын уһуордааммын,
Халыһаар таһыһыт нөһүөлээмин,
Саҥа сүл, эбэрдэтин кэһиһтэнэн,
Тийиһим эһиһкэ, сырдыгы саһа...

Сэгэлдийэ Хотун. Хатылы.

ОҢУОР ҮКТҮҮР ОҕО СААҢЫМ

Кыраһа хаары оймооммут,
Таналай оһуор үктүүрбүт,
Хаара тизэр түһэн сытан,
Лыахлыһыт көтүтэн үөрэбит...
Тонгуу хаары тобо кэлэн,
Толосонго орох тэбэрбит,
Тонмут хаарыһын чочуйан,
Дьыбарыс бэрдэ тутарбыт...
Сыһаан аллаах хайыһарбыт,
Сыһыһыла көтөрө тэттиһиник,
Күнү быһа күнү сырсарбыт,
Кизгэрбитин отой умнарбыт...
Хаар кыһыраһын үһэ ыһаһтаан,
Күннэ күлүмнээтэ ооньуурбүт,
Оҕо бэйэбит онтон үөрэн,
Охтон түһэн төкүнүһэрбит...
Оҕо сааһым эриэ дэхси,
Эриэккэ кэрэ да буолбаттар,
Үчүгэй түгүл курдук ахтабын,
Ооньуон аһыһыт оҕо кэмнэргин...

Аана Кыһыа. Чурапчы.

Самуил

ЧУРАПЧЫМ

Тойукха туойуллар
Тобустуур томтордоох,
Ырыаһа ылланар
Ытык кизг алаастаах,
Хороонго хойуллар
Хатыһаһа чараннаах,
Кэлсээһнэ тиһиллэр
Кэрэ сир - Чурапчы.
Бу аһыһыт сыларга
Билбэтиһи элбэти,
Быһаһыттан сылаастык,
Тураһуу тутулун
Тумула буолбутун,
Торбо күөх эһиһитин
Толосонго дэллэһин.
Харанга быһыһтар
Халыһа саһаннар,
Хаһаат тыал хаһыһыт
Хаарыһан аһыһыта.
Силлээ тыал силбээ
Сирийэ көтүтэ,
Сир ийэ симэххин
Сиксийэ сизлэһтэ,
Сут кураан, көһөрүү
Суорума суоллаһан,
Ыар сэрүү содула
Ыларыһа ыллаһан,
Аһа күөх аларгын
Айыһаан аһыһыта.
Айыһаан аһыһытын
Аһыһыттан кулутта.
Ол эрэн мин түөлбөм
Чурапчы барыһан
Чин чиргил тирэххин
Чөмөхтүү тутуһун,
Чараныһ сууһунун
Чугаарда ыллаһан,
Чэчирчү чэллээ
Олоһун саһанар,
Саһаһы саһаһа
Самныһат санааһа,
Сырдыһа сарыһа,
Сайдыһа эрдэтэн
Үөрүннээх үлэһит

Дьэбдэһэйэ. Хайахсыт.

Кэриш тыабыт кизгэйдит,
Кылбачыгас мөһүүрэттин кэллит,
Чонкучах алаастыт чуумпук
Халын хаарынан сабына ийибит.
Дууххарар кизгэ илгитин
Далан ньуургуан
Кизгэйдэ улуутула керүстүн,
Эбэйдэ, ытык эбэйдэ,
Чаагы ына тэлсибэккэ, харыстын
Кэрэ эйгэйдэ аймаабакка,
Энээрэгинэн дуугуан
Элбэди эрэйбэккэ, өйөмү билбэккэ
Этэнгэ, этэнгэ эрэнэн кэлбит.
Күөх боллох элбидит
Көмүс халпырыктаахкын
Көбүөчүмүн күрөтүн адалан
Күндүлээ, маанылаа...

Евдокия Катакова. Мугудай.

СЫЛГЫНЬИТ ЫРЫАТА

Ахсым аппын миинэммин
Илин- арбаа көтүлүм
Сылгы суолун хайаммын
Ирдир үөрбүн мин булум:
Дьөлөөгү туттаары,
Идэ, дьарык ынаары.
Үрүг туман быһынан
Дьылгилтэ айанныам,
Тымныы халлаан анынан
Көрдүүр ырыбын кэргэтизм,
Дьөлөөгү туттаары,
Идэ, дьарык ынаары.
Үөрү булар үөрүүнэн
Ис- испиттэн илгийим,
Күөдэ тутан хомуйан
Төһөр суолбар салайдым:
Дьөлөөгү туттаары,
Идэ, дьарык ынаары.
Сымдам айан арыстаттах
Сир- уоту барыбын,
Төһөр, хатар аналлаах
Бу идэбин таптыбын.
Дьөлөөгү туттаары,
Идэ, дьарык ынаары.

Попов И. И.- Байдам. Одьутуун.

КЫАЙЫЫГА ЭРЭЛТЭХ

Сир-буору илдьиригэр
Кимин киири кыабын эйэр,
Идэ сирин көмүскээн,
Сэри уотун курдат ааһан,
Туора сиргэ хаана тохтон
Силтээх сиргэ саха охтон,
Кыайар күүстээх эрэлгэн
Тыһынаах хаалбыт, хорсун буолан...
Холуун саха тулуурдааба,
Булмут саха сорсунааба,
Хайа угуор холуу сирин
Хайаан да сир көрүө тилгэн,
Баар кизгэ дьөлөдө кириэ,

Үөрүү буолан, кэллэ дэтиэ...
Ача олтоох алаастарын
Илэ көрүө чарантарын,
Үөрэ көрсүө ийэ тэнэ
Ахтылганнаах ийэ сирэ,
Сөлүөлээбит көлүчүтэ
Ыаммыт үүтүгү сылаас уута
Сүрэх күүскэ нүөлүбэхтиир
Тахсан барыах долгуулаахтыр...
Хаһан тийдэн көрсө түһүөй
Ахтылгантан ыаа куулуой...
Күүппүт килһим кэллэ дэтиэ,
Бастаһынан туу элбиди?
Эриллүбүт хорсунттары
Күүстээх үлэ күүтэр элэ,
Эрэдэрэ-үөрүүлэрэ
Харахтарга тэнгэ көстө,
Өрөөйдөх Кыайы күнэ,
Харах уулаах Дьолбут күнэ.

Айылбаана. Арыылаах.

КУНҮН

Арабас сэбирдэх хомойон тэлээрэн,
Сир кырынан орзуудук, бизгэтиги
Сайыспыт сабына күөх окко сууллан,
Састаба кэбиһи отугар бизгэн,
Аранас дьуһунун, айылтам ойуулаан,
Туманын тымытан, хабыстык
Соробор ииктэтэн, сизгирдэр
Чуумпуран ийиэр, билтэнэр
Бүтэһик үөр хаастар үһэнэн сэлэлэн,
Тус арбаа ааһаллар кый үһээ
Күөх быһан үүнэрбит отонун хомуйан,
Тэлэйин хаһаанан, этэнгэ буолуохпут,
Ньукуус. Чурапчы.

ЧУРАПЧЫ ЗБЭ

Күлүм чабыт күнүн ыла
Саһарба уотун уматта.
Сырдык урсун мөңдөрө
Эбэм устар - нэлэйиэ.
Манна олохсуйаллар дьон түөлбэлээн.
Сааһын уута сайганан
Күөһүгүнэн оонньотор,
Күлүмүтэ таһынан
Күһүн соботунан бидилиэр,
Араас сиртэн сураһан
Улуу мунха дьону түмэр,
Манна сайдыы сула,
Үөрөх - билли сайдыы кыһата,
Ыччат дьону үмүрүтэ түмэр.
Сааһын эдэр ыччат мустар
Сааскы күннээх кытылга,
Тыһыан устар күрэххэ,
Куһа-хаһа хойдон
Булмут бэрдэ бууһуой,

Чахчы сүрэх тэбэр
Күүтэр кэм, баалтаах эбэ,
Байанайдаах хойукку күлүмгэ.
Бу эбэттэн сабалана
Бастың оло-оҕа күрээ,
Дьыа кэрэһин түмэр,
Түөлбэйдэ олобо түстэнэр,
Сайдыыбыт кэскилэ
Ыччат дьону илтиһэ.
Сут-кураан дойду ньуурун хастаан,
Сөлүөсүтүн нөрүдөн
Өбүгэйдэ күүс-көмө көрдөспүт,
Бэлэч-туһах кээспүт,
Махтал, таптал элпүт,
Далайыттан өлүүлэн
Дьонун -сэргэтин өлөөдөөбүт,
Дьулаан кэмгэ абыраабыт,
Уйулаах Эбэйдэ барахсан,
Бырдын өрүү да быстыбатын!
Уһун устубут үйбэр
Урсуннаах сир түннүгэ
Мекуну долгуула сөһөрдөн,
Мэлдьи кэрэтиһэн күндэрэ
Мөңдөрө нэлэйэ уһун, чапкыт!

Намыһа. Чурапчы.

ДОЙДУМ КЫҢЫНА

Мин дойдум кыһына салтылаан
Арыаара аам-дьаама турдаба,
Бытардан тымныыта чачатан
Ыыс туман мунуран эрдэ,
Халлааны таһынан-ытатан
Буурба тыал ытыдан бардаба,
Тумарык быһынан кыһылар күн
Будулган үөһүттэн тыктаба,
Аар тайба хаарынан сабылтан
Тымныыга бэринэн сытпаба,
Болуо таас хайыта ыһылган
Чункууру чуумпуру ыстаба,
Дьүкээбил дьэргэлээн суһума
Нээдэбэ үткүлүтэн тэйдэбэ,
Сүүс сулус дьурумниир тырыма
Кыыс ичин тэтэрдэн кэйдэбэ...

ХОТУУНА.

ИЙЭ

Сааһыран олорон , санылыбын ийэни,
Сайабыс майгытын дьэ сана
Оботук саастарым ахтылган кэригэ
Ситимнэн ситэрэн, ийэбин санапта
Сыралган куйааска сизттиһэ
Сөрүүкэн ылаары тизтэйдэн ыларбын,
Үрөдүм уутугар умсаахтан ылбахтаан,
Күлүмнэс кыраабы күндэрэ
Күн тэнэ сыдыаабыт мөһсөөтүнүн,
Ураты кэрэбин харахтар көрдөхтүн,
Тапталын таадаммын, долгууан

ДЫЛБА

КИНИ ЭМИЭ УОЛА ХААН ЭТЭ БУОЛЛАБА

нэһилигэр киирэн, Борис Моисеев биригээдэтигэр
кыттыһан, тыаба мас кэрдиһэ тахсар, саамай
мунуутуур күнэригэр алтыа буолан үлээбиттэр.
Билэр сезон иһигэр 5-6 тыһыынча куб дьылабылай
маһы (тишт) онгоробут дьин ахтар. Ол маһы
барытын түмэр кили арааһа билэр дэрэбинэ буолуох
этэ дьин күлэр. Чурапчы иһигэр улахан тууа даһаны
тутпаахтыт дил, кеннөрү бытархай үлгэрэ
сылдыбытын сэлэркит. Дойдугар бүтэһигин
1986 сыллаахха аһатын хараһа бара сылдыбыт,
онно ийэтин эмиз бүтэһигин көрсөн кэлбитин, ити
кэннэ барбатаһын уйадыһа ахтар. Билгэ төрөөбүт
балта билигин Брянский уобаласка опорор эбит. Ити
кэннэ Сергей дьэбэрэн, мизэ быстах ыһытылары
бизэр.

- Суол тобо нааданы? Ол устун айаннаары.
- Тобо эн соботоххун? Булан ылаары.
- Тобо ыраабы кыһастаһабын? Умнумаары.
- Оччоҕо харах тобо нааданы? Симаһа ылаары.
- Туох иһин олобо опоробун? Дьону кытары
алтыһаары.
- Туохтан эн үөрдүгүн? Үтүө санаалаах буолаары.

Ыллахпын
Кууһардым туттунан, ытыстын
ууннахпын

Имизэс тарбаххар, илээлэх сылааскар
Наһыллык сангаран, уоскутар түгэнгэр
Издэһин ньууругар, силсийэ сизгэнэн
Уурааммын-сыллааммын, сүрэхэр
тийиэхтин

Ийэ ананнын иһирэх тылларбыт
Ийиһин тулаһаан, истинги этиэхтин.
Санаабыт ситимэ, эйгэлээх алгыһыт
Соргулаах олобу иннигэр түстүөхтүн.

Имитиз эйигин булт соноро,
Тураутан көрөдүү эрийдэ,
Саталлаах быһыыттан үөрөөбэ,
Күлүмнүү күөдүтүө аал уоту.

Тайба кизгэ ырыгар эн суолун,
Тамалдан аартыгар омсонун,
Түһүүлээх-тахсылаах очурун
Быһыта түһэрдил көстөрүн.

Эрирдэх суоллары тумнубат
Эр холуун буолангын туоруугун.
Кырабы харахтаах удысрбут
Бэргэнник ытэнгын бултууон.

Үгэһи тутуһар сиз-майгың
Үтүөнү үксэтэр санаабын
Баай-таһым айылтам маанылаан,
Тилиһин мичийэ үөрдэххин

МАННАЙГЫ ХААР

Куба түүтүнүү манан хаар
Кыһаамныыр хараһым даһыгар.
Тэлээрэ наһыла, ырааһы мэлтээттир.
Сир ийэ кизитин сабыта бүрүйэр.

Кэлэр кэм илдьитэ буолангын,
Иһийэ чуумпуруон, холкутаан

Күдэрк туманга туналы манантан
Түгээтэх ойурга суоллары оһуордуон.

Ыйдаҥа ыдыага суолбутун сырдатан,
Хараҥа түүннэрбэр сулуһун көрдөрөн.
Арыт түүн- дьүкээбил суһумун
Дыкхиттин дьурумун сөбүбүм.

Тыһыстык дьылтээрэн, чункуйа

Тоһуттар тымныыга сиксийэн

Эрийэ элээтэн, хабыстык

Издэскэ биллэнгын хаалпарыан

Иннокентий АЛЕКСЕЕВ.

Кини иһтэрэһигэрээбиттии син-билэр элбэди
Ыйыталаста ол кэннэ хооньуттан быһылыка
таһаарда, ыстааһын ороосто, олус кыһаллан туран
купутун аккаастаан килибин улаханник хомоттум
быһылааба.

- Того арыгыны испэкиин? Үйэбин уһатаары.
- Туох иһин доһоттордооххуну? Күндүтүк
санаары.
- Таптал туохка тэннэһир? Кутаа уокка.
- Того салтыкынан сылдыабын? Чинник үктэнээр.
- Өстөөхтөр того мунуусталлар? Өйдөөрүтэр.
- Тыагы утары того барабын? Уоскутаары.
- Оттон того сулуусалаатын? Бэйэ дьонун
ортоугар буолаары.

Кини олобо оһуоруйа курдук буолбатаба чахчы...
Кини хараһар хомотто, кэлэйи, бэйэни сэмэлэни
барыта баара. Өр санаһа суох олоро түһэн баран,
туран, арбаа дикки хаама турда.
Мин кини итинник ыһытыларын
дыкхитири санаатым, ол эрэн
бэйэбин саһыланарбар кыах
бизрбитин дьэ билгэ өйдөөтүм.
- Үөһэ чылчалаа тобо

талаһабыт? Тийдэн баһылаары.

- Баһылыр түгэммитигэр хайыһыт?

Үлээстэхти.

- Сүрэгэ того эмтэллэппит? Ыларытыннара

түһээр.

- Өлүүттэн того куттанабыт? Сэргээһийээр.

- Үрдүбүтүгэр туох баары? Тураах үөрэ.

- Того онтон саспалыт? Биһизэ буолбатах.

- Того ол биһизэ нааданы? Олоро түһээр.

- Итэһэл туохка нааданы? Быраһтыы ынаары.

Чэ, Сөвөгэ кылаат, этэнгэ эрэ сырыт, кырдыаһа!

Чурапчы кизгэ дуола эн икис төрөөбүт дойдун буолан,
өссө даһаны уһунуок сүрэххэр сөһөн, инэн сырыттын.
Нуучча дойдутун дуолан бухатыһа буолан кэлэн,
дьон-сэргэ дьылгээһигэр-уоттанарыгар үлээспит
өһөг үйэлэри угуордаан, хаһан эмэ бэйбэр уон
оччоһон төһөн, санаабын чөлчөһтүн дьин алгыһы
хаалабын.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Сыһыарыны бэлэмнээтэ Елена МАКАРИНСКАЯ.

Салпығытын 5-с стр. көр.

Салгыыта. Иннин 4-с стр. көр.
Онон Ус Саха — Олоххо санааабы Эллэй Боотур, үтүээн кимнээри Тыгын Дархан уонна уос номоҕо буолбут Былатыан Ойуунускай омух дьылбатын, устуруйатын, опсун-дьаһабын кэрдис кэмин үйэлээх бэллэлэрэ буолаллар. Итинэн үлүн утум-ситим тахсан биер быаба баайыла сылдыаллар: түн былыргы ыраахтааҕылар удыурдары Эллэй Боотур сыйдаана — Тыгын, оттон Ойуунускай «Кэрэксэн» айымньыгар суруйарынан киини абырҕа Кэрэксэн кинээс, Дьохсоҕон ойуун — Тыгыннар уруулар.

Олох талкытын ааспыт дириҥ өйдөөх суруйааччы Василий Яковлев-Далан 1990-с сыллардаагы былаас уонна идеология олох-дьаһах уонна сир-майгы тосту уларыйыларын, киһилэр көстөр уонна көстүбэт, үтүө уонна мөкү дэгэтэрин-кырыларын Тыгын Дархан сүдү уобараһын тула түмэн, саха омух кутун-сүрүн көтөҕөр, кэскилин түстүүр, инники дьылбатын өтө көрөсө холонон романы суруйбута. Бу устуруйа хайысхатыгар аан дойду бастыҥ айымньыларын кэпкэтигэр киһиэр «Тыгын Дархан» романы режиссер Никита Аржаков уус-уран киинэ онорон таһаарыта саха классикалыы литэратуратын устуллуба атын көрүнгөр үйэтиги дин сыаналыыр сөп эрэри дубук. Бастатан туран, норуот суруйааччыта Далан уус-уран тыл күүтүнэн бар дьонугар бутуурдаах уонна дьалхааннаах кэмгэ дьин олоххо ылбынча киһи арааран өйдөөбөтүнүү хас эмэ хос пина эриллэбит үрүн-хара утахтарын сүөрэн бизрэр, быһаарар айымньытын уус-уран киинэ онорон таһаарыы, 1990-с сылларга норуот уонна уолсастыба иннигэр турбут кыһалбалар ситэ быһаарыллыбатахтарын уонна өссө биирдэ саналыы харарынан көрөр, эрдэиэстиир ирдэбил үөскээбитин кэрэтиилэр. Иккиннэн, аан дойдуга дойду эбэтэр омух өйө-санаата сипитин, олохун укулэата барбарар суолга үктэммитин, киһи туттунуута улааппытын мэккитэ — устуруйатын суолталаах кэрдиһин уонна ол кэм бэлэс геройун туһунан эпоска, фольклорга эбэтэр уус-уран литэратураа олохторун киинэ онорон таһаарар үгэһэ олохсуйда. Холобура, Кытай Чыныс Хаан туһунан серияла, «Герой», «Мулун» уус-уран хартыналар, бырааттыы өрөспүүбүлүкэлэртэн Казахстан «Кочевник», бөл, түөрэхтэй олохтоох Кыргызстан «Курманжан Датка, Королева гор» киһилэртэ да ону ырылхайдык кэрэтиилилэр. Онон «Тыгын Дархан» киинэни устуу — Саха өрөспүүбүлүкэтэ уонна саха омух киһи туттунуута үрдээбитин туһунта.

Афанасий Владимиров, Саха өрөспүүбүлүкэтин Ил Дарханын уонна Бырабыыталыстыбатын дьаһалтатын салаааччы:

— «Тыгын Дархан» уус-уран киинэни режиссер Никита Аржаков билигин кэмгэ улулбут саамай бастын үлэтин быһыытынан сыаналыыбын. Бу үлэ саха норуотун, киһи устуруйатын, куттунуатын дириҥник ырыналаан көрдөрөр киһиэс киинэ. Киинэ биер сүрүн этэр санаата — киһи уонна айылҕа быстыспат ситимнэрэ, Былыр-былыргыттан аар айылҕабын аптыһан кэлбит саха дьонно — айылҕа оҕото дьонор, бу киһи олохун төрдө, бултуур-аһыыр ыра, тыһыннаах сылдыар төрөөбүт-үөскээбит төрүт түөгүлэ буолар.

Киһи аймах хайа да кэмгэ бэйэтин ис мөккүөрүн, утарсыһытын убаарытан туран соморолотуу суолугар турунар

баба санаалаах, дьулуурдаах. «Тыгын Дархан» киинэ ити санаа тоһоҕолоон этиллэр. Аан дойду уларытар, сайдар. Ону батыһан дьон-сэргэ эмиз, кэм ирдэбилгэр сөп түбэлэр туһуттан, санааттан санаа идэни баһылыыр, тухс эрэ уратыны айар, саҕалыыр. Тыгын Дархан олохон ааспыт кэрдиис кэмэ — буолуохтаах уларыһы кэмин аартыга этэ. Киһи Аба баһылык быһыытынан ол кэмгэ бар дьонун санаатын сөптөөхтүк саҕалыта, дьаһанан спорбута бу киинэ итэҕэтиилээхтик, киһи хабааннаахтык ойууланар, саха омугун түн былыргы олохун сырдатар.

Андрей Борисов, устуруйа наукатын доктора, киһиэ консультант:

— Тыгын Дархан — саха дьонугар биллэр историческай личност. XVI үйэ бүтүүтэ, XVII үйэ саҕаланарыта Саха сиргэр сүрдээх улахан, норуот дьылбатын быһаарар түбэлтэлэр буолан ааспыттара. Бу киинэ дьэ ол күннэр-дьыллар көстүлөр. Ити XVI үйэ бүтүүтэ Саха сирин эрэ буолбакка, аан дойду үрдүнэн барытын улахан уларыһылар таарыйбыттара. Холобура, Арасыйыа (ол саҕана Москуба судаарыстыбата дьон этэ) сана сирдэри баһылыыр суолу тутуспута, Кытайга сана Цин династията олохтоон дойдуу түмүтэ, атын да дойдуларга суолталаах собыллар буолуоталаабыттара. Беден историк Борис Долгих саҕалыһырынан, сахалар оччолорго баара-суоҕа сүрбөччэ, отучча тыһынча эрэ ахсааннаах норуот эбиллэ. Арасыйыа уонна Кытай курдук иһи улахан судаарыстыба дьаһыллара уонна бүтүн аан дойдуга да буолар уларыһылар саха норуотун дьылбатыгар эмиз сабыдыаллыахтаахтара биллэр.

XVI үйэ бүтүүтэ улахан империялар — Цин эбэтэр Нуучча судаарыстыбата сирдэрин кэнэтэ сатыыр кэмнэрэ. Цин судаарыстыбата билигин Улук Илини эбэтэр Приморьены ыла сатыыр, монголлары сэриллэр эбит. Нуучча судаарыстыбата буоллаһына арбааттан өтөн кэлэр. Онон атын омуктарааннаан кэлэн иһэллэрин туһунан сурах иһи улуу судаарыстыбалар иһи ардыларынаабы норуоттар тарбанар. Олохтоох биистэр ортолоругар хайдах буолабыт дьин өй-санаа көөнньөн барар. Сахаларга эмиз онук санаа үөскүүр. Ол иһин бэйэлэрэ хайдах эрэ түмсэ, тухс эрэ хамсаныһыны оноро сатыыллар. Мин санаахтар улуус систэмэтэ итинэ ордук кемелестүт курдук. Ити кэмгэ, XVI үйэ бүтүүтэ, XVII үйэ саҕаланарыта, сахалар суньунан билигин киһи улуустар сирдэрин хабаан опороллоро. Баайдар сылгыларын ахсаана элбээн истэҕин ахсын сана мэнчирэннээх, хаһылаах сирдэргэ суудайаллара улаатан иһэрэ. Ол түмүгэр улуустар бэйэ-бэйэлэрин кытары атааннаһыллара үөскүүр.

Бу киинэ дьэ ити кэм, оччотоогу быһыыны-майгыны көрдөрөр. Киһиэ сценарийа саха норуодунан суруйааччыта Василий Яковлев-Далан романыгар олохсуйар. Бу роман 90-с сылларга тахсыбыта, ол саха дьонугар улахан событие этэ. Элбэх кэлэтиилэр, ырыллыһылар буолбуттара. Билигин ол романынан киһиэ улуунна. Мин бу роман тахсыһын норуот бэйэтин билигин бастагы туһунна, онтон киһиэ улуулугун ол салгыыта, иһиэ түһүмэҕэ дин саныыбын.

Данил МАКЕЕВ.
Чолбон. — 2020. — Сэтинньи

Дьос-нааралыа (выбрать направление)

100%

- Улуус салалыы
- Пресс-группа (for "Dorog" Magazine)
- Пресс-группа (for "Dorog" Magazine)
- Радио
- Интернет
- Пресс-группа (for "Dorog" Magazine)
- Пресс-группа (for "Dorog" Magazine)
- Пресс-группа (for "Dorog" Magazine)

147

УЛУССАЛАРЫ СЫРДАТЫ ӨЙӨНӨ

"Болтоҕо нэһилиэгэ" МТ иһинэн 2021 сылга былааннаан Олохтоох көбүлээһини өйүүр бырагыраама (ППМИ) ханнык үлэни таларга онлайн куластааһын бу дьыл алтынньы 30 күнүгэр түмүктэнэ. Бу бырагыраама олоххо кириэтиртэн Сахабыт сирин бары улуустара сыллата көхтөөхтүк кыттан, олорор нэһиликтэригэр үп көрүллэн, сыллата араас бырайыактар тутуллаллар, өрөмүөн үлэтэ ытыллар. Биһиги нэһилиэк бу бырагыраамаан киһи ааркабытын санардан тутуллут. Ону таһынан Виктор Афанасьевич Саввин аатынан норуот айымньытын дьизтэ өрөмүөннэммитэ, уу ситимэ өрөмүөннэнэн, нэһилиэк бары ыалларыгар холбонмута. Пандемиянан сибээстээн, быһылгы куластааһын урукку сыллартан уратылаах буолла. Онон олохтоохтор көхтөөхтүк кытыннылар. Ватсап ситимигэр эмиз санааларын аһаастык эттилэр. Ол инники үлэни былааннарыга төһүү буолуоҕа. Ол курдук:

1. «Улууссалары сырдатты» - 55 куолас 50%;
2. «Суоллары өрөмүөннээһин (Лесная, Молодежная ул.)» - 17 куолас 17,6%;
3. «Ити ситимигэр холбоһуун» - 9 куолас 8,3%.

Онон, элбэх куолаһы ылбытынан, 2021 сыллаагы Олохтоох көбүлээһини өйүүр бырагыраама «Улууссалары сырдатты» бырайыак үлэтин көмүскүүргэ үлэ саҕаланарыта.

Болтоҕо нэһилиэгин дьаһалтата.

— ҮЙЭТИИ —

Иккис Мэлдьэхси пааматынньыгын санардан онордулар

«Иккис Мэлдьэхси нэһилиэгин дьонно — сэргэтэ былыргыттан сырдыкка, санаа, үөрэххэ сайдыыга тардыһыһылара куруук күүстээх этэ. Ол курдук, Аба дойдуну көмүскүүр сэриигэ кыттыһылар, атын нэһиликтэргэ тэһизтээх, ордук эбит», — дьин И.М.Павлов 2004 сыллаахха бэйэтин ахтыһыгар ырытан суруйбута.

«Мэлдьэхси тускула» түмсүү хомуйбут матырыйаалынан нэһиликтэн 149 эр киһи армияга ынырыллан барыт, олортон 71 киһи хас биирдийи киһинэн хомуйан, суруйан, биер дойдулаахпыт М.Н.Корякин «2-с Мэлдьэхси Аба дойду

көмүскалгар» юнигэни Кыайыы 60 сылыгар аһаан бэчээккэ таһаартарбыта. Онон быйыл Кыайыы 75 сылыгар буйуттар ааттарын үйэтиһэн, бу киһигэбэ иккитээн эбиллэр иллэрэн, кулун тутар ыйга бэчээттэнэн тахыста.

Баар-суох Мэлдьэхси ыччаттара сана олоххо үктэнэн эрэр, элбэх ол дьоннорун кэриэстэригэр Дмитрий Петрович Посельский, Чурапчы, Өлөөн, Верхоянокай оройуоннарыгар Сэбизскэй былааһы олохтоһон, колхуостары тэрийсипит, сир үллэһингэр кыттыһы ылан баран, доруобуйата мөлтөөн дойдутугар Мэлдьэхсигэ көһөн кэлэн, пааматынньык бырайыагын толкуйдаан, онорон бизрэр. Ол бырайыагынан уонна

көбүлээһининэн 1948 сыллаахха муус устар ыйга «Т а х с ы б ы т С а р д а н а» оччотоогу колхуос киһи бөһүөлгэр (А ч ч ы г ы й Н у л д ы г э) бастагы мас пааматынньык оңоһуллубута. Пааматынньыгы нэһилиэк уустара — Н и к о л а й Иннокентьевич Посельский — Кытыкыччыа, Н и к о л а й Гаврильевич Еримеев — Тохтой, Алексей Архипович Попов уонна нэһилиэк олохтоохторун к ү ү н э н тутлуттара.

Ону 72 сыл устата олохтоохтор керен — харайан кэллилэр. Быйыл олохтоох кулун үлэһитэ, уус-уран салайааччы Саргылана Ионовна Ефимова, олохтоохтор — Елена Дмитриевна Габышева, Василий Григорьевич Обутов, Дьокунскай куораттан биер дойдулаахпыт «Мэлдьэхси тускула» түмсүү салайааччыта Галина Николаевна Решетникова көбүлээһиннэринэн пааматынньыгы санардан онорууга бырайыак суруйан, улуус граныгар кыттан, харчынан өйөбүл ылан, Мэлдьэхсигэ төрүттээх дьон харчынан кемелелэн, чөлүгэр түһэри үлэтин саахыттан саҕалаан бүтэрдилэр. Бу

тутууга маастарынан эдэр киһи Афанасий Олесов баа өтүгүнэн ылсан үлэлээтэ. Мэлдьэхси учаастагын уонна Дириҥ нэһилиэгин олохтоохторо субуотунньука көхтөөхтүк кыттан, үтүө холобуру көрдөрдүлэр.

Алтынньы 28 күнүгэр санардыллыбыт пааматынньыкка сир — туом ытылынна. Кыттыһы ыллылар: Холтоҕо нэһилиэгин баһылыга Б.П. Архипов, алгысчыт М.П. Божедонова, маастар уус А.С. Олесов кэргэниинин Александраһыын, 1948 с. пааматынньык бырайыагын онорбут Д.П.Посельский төрөппүт уола Д.Д.Посельский кэргэниинин Марияһыын, Дириҥтэн «Үрдэл» норуот айымньытын киһин кэлэктибэ, Мэлдьэхси олохтоохторо.

Бу үөрүүлээх түгэнигэ нэһилиэк баһылыга Б.П. Архипов Кыайыы 75 сыллаах үбүлүөйдээх мэтээли А.С. Олесовка, С.И. Ефимова уонна махтал суруктары, бэлэхтэри бу үлэбэ күүс — көмө буолбут «Үрдэл» норуот айымньытын киһин кэлэктибин дириэктэригэр А.С. Сокольниковка, П.Т.Пинигин аатынан улуустор саалатын салайааччы И.С. Посельскайга, Е.Д. Габышевага, В.Г. Обутовка, М.Е. Корякинага, С.И. Антоновка, уо.д.а. туттартаата.

Түгэнинэн туһанан, бу үлэбэ кыттыһыт бар дьоммутугар, баһылык Борис Петрович Архиповка улахан махталбытын тиэрдэбит, ылсыбыт үлэбит иһиникитин да таһаарыһаах буоллун.

А.П. ЛУКОВЦЕВА,
эргин бэтэрээнэ, үлэ туйгуна,
«Арасыйыа потребкооперацията сайдыһыгар кылаатын иһин» уордун кавалера, Холтоҕо нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо.

